

2023-02-09 Nr. NV-285

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: (TAP-23-93) (TAP-23-94) TAIS-(23-784(2), (23-1323))		DĖL LĖŠŲ, SURINKTŲ ĮGYVENDINANT REGLAMENTĄ (ES) 2022/1854, ADMINISTRAVIMO, ŠIO REGLAMENTO ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ IR JŲ FINANSAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO IR VYRIAUSYBĖS 2012 M. LAPKRIČIO 7 D. NUTARIMO NR. 1338 „DĖL VIEŠUOSIUS INTERESUS ATITINKANČIŲ PASLAUGŲ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIJE LĖŠŲ ADMINISTRATORIAUS PASKYRIMO“ PAKEITIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas 2022-12-31	<i>Energetikos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

I. 2022 m. spalio 6 d. priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (toliau – Reglamentas (ES) 2022/1854). Reglamentas (ES) 2022/1854 nustato reguliavimą dėl šių keturių pagrindinių skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti, priemonių taikymo valstybėse narėse:

- 1) elektros energijos suvartojimo mažinimo;
- 2) rinkos pajamų ribos taikymo;
- 3) solidarumo įnašo taikymo;
- 4) surinktų lėšų panaudojimo, mažinant aukštų energijos kainų poveikį.

II. Įgyvendinant Reglamentą, 2022 m. gruodžio 15 d. Seimas patvirtino įstatymą „Dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo“ (toliau – Įstatymas), kuriuo Vyriausybei be kita ko pavedama tvirtinti lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, taip pat šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašą. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2022/1854 nuostatomis, turi būti surenkamos šios lėšos:

- elektros energijos gamintojų, gaminant elektros energiją iš Reglamento (ES) 2022/1854 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų išteklių gaunamas pajamų perviršis,
- pagrindinės eksportuojančios valstybės narės pasidalijamos su Lietuvos Respublika gautos rinkos pajamų perviršio lėšos,
- solidarumo įnašo subjektų mokamas solidarumo įnašas.

Siekiant sudaryti visas teises sąlygas mažinti aukštų energijos kainų poveikį, įgyvendinant Reglamento (ES) 2022/1854 nuostatas dėl surinktų lėšų panaudojimo, bei Įstatymo nuostatas, buvo parengtas Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašas, jame nustatant pirmiau išvardytų lėšų surinkimo tvarką, taip pat lėšų administratoriaus teises ir pareigas vykdančią šią lėšų administravimą.

Tokią tvarką reikia nustatyti kuo greičiau, nes (kol kas) Reglamente (ES) 2022/1854 nustatytos skirtingos priemonės yra laikino pobūdžio ir taikomos tam tikrą nurodytą laikotarpį, o nustatytas bendras Reglamento (ES) 2022/1854 taikymas (su tam tikromis išimtimis) – iki 2023 m. gruodžio 31 d. Nepriėmus siūlomo reglamentavimo nebus teisinio pagrindo Reglamente (ES) 2022/1854 nustatytų lėšų surinkimui ir bus parasta proga pasinaudoti šiomis lėšomis finansuojant energijos efektyvumo priemones, arba padengiant valstybės įsiskolinimus už kompensacijas amortizuojant išaugusias energijos kainas.

Papildomų lėšų valstybės biudžeto lėšų nutarimui įgyvendinti nereikės – lėšų administratorius savo sąnaudas dengs iš tų pačių pagal Reglamentą (ES) 2022/1854 surenkamų lėšų, administravimo lėšų pagrįstumą vertins Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Teikiamu Vyriausybės nutarimu yra siūloma nustatyti:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- lėšų apskaičiavimo ir surinkimo tvarką;
- lėšų administratoriaus teises ir pareigas vykdančią šių lėšų administravimą;
- subjektų, kurie pagal Įstatymą privalo mokėti pajamų perviršį ar solidarumo įnašą sumas, pareigas;
- įtvirtinti nuostatas dėl pagrindinės eksportuojančios valstybės narės pasidalijamų su Lietuvos Respublika lėšų surinkimo.
- nustatyti tvarką, kuri įgalintų Vyriausybę priimti sprendimą dėl lėšų panaudojimo Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnio 4 dalyje išvardytoms priemonėms arba kitoms priemonėms, kurios atitinka Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirtį ir tikslus.
- nustatyti pareigą Energetikos ministerijai, gavus informaciją apie per ketvirtį surinktas lėšas, per mėnesį pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl per praėjusį kalendorinį ketvirtį surinktų lėšų panaudojimo Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo priemonėms.

PASTABA: Manytina, kad projektu siūlomos priemonės yra tinkamos išspręsti problemą, palyginti su problemos mastu, tačiau nepagrindžiamas poreikis Vyriausybei kas ketvirtį atskiru nutarimu priimti sprendimą dėl lėšų panaudojimo, ypač atsižvelgiant į tai, kad teikimo medžiagoje nėra informacijos apie planuojamą surinkti lėšų dydį (pvz., kad ir artimiausiam ketvirčiui). Toks siūlomas reguliavimas galimai sukelia riziką dėl neproporcingos administracinės naštos ir teisėkūros neekonomiškumo. Siūlytina pagrįsti nuostatą dėl Vyriausybės sprendimų priėmimo poreikio kas ketvirtį.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

PASTABA: Siūlomu reguliavimu nustatytas tinkamas įgyvendinimo mechanizmas, aiškiai numatant institucijų funkcijas surenkant ir administruojant pagal Reglamentą (ES) 2022/1854 surenkamas lėšas, tačiau iš teikiamos medžiagos nėra aišku, lėšų ar Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnio 4 dalyje išvardytoms priemonėms surinktos lėšos bus panaudojamos kuriant naujus finansavimo instrumentus, ar skiriant šias lėšas jau esamoms priemonėms, kurios atitinka Reglamento (ES) 2022/1854 reikalavimus. Siekiant aiškumo, siūlytina šią informaciją nurodyti nutarimo teikimo medžiagoje.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti. Pažymėtina, kad, kadangi surinktinų lėšų sumos nėra aiškos, o pagal dabar siūlomą reguliavimą dėl konkretaus šių lėšų panaudojimo spręs Vyriausybė atskirais nutarimais, esant poreikiui stebėsenos rodiklius galima bus nustatyti minėtuose Vyriausybės sprendimuose.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nustatomas reguliavimas paveiks įmones (elektros energijos gamintojus), kurioms pagal Reglamento (ES) 2022/1854 reikalavimus nustatyta sumokėti pajamų perviršį, taip pat Įstatymo 15 straipsnyje nustatytus subjektus, kurie mokės solidarumo įnašą, lėšų administratorių (Baltpool, UAB) taip pat Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą dėl jiems naujai priskiriamų funkcijų. Nutarimo projektas su šiais subjektais buvo derintas. Pastabas ir pasiūlymus dėl nutarimo projekto pateikė Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Valstybinė mokesčių inspekcija, BALTPPOOL, UAB, AB „Ignitis gamyba“, Enefit Green UAB, AB „Orlen Lietuva“.

Ne į visas suinteresuotųjų pusių pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta, tačiau iš pateiktos medžiagos matyti, kad esminių prieštaravimų siūlomam reglamentavimui nėra.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Dėl nesuderintų pastabų teikiama derinimo pažyma. Pagrindinė pastaba/ siūlymas yra nutarimo projekte numatyti konkrečias priemones, kurioms būtų naudojamos surinktos pajamų perviršio ir solidarumo įnašo lėšos.

Pažymėtina, kad priemonės, kurioms gali būti naudojamos pagal Reglamentą (ES) 2022/1854 surenkamos lėšos, yra nurodytos Reglamento 10 straipsnio 4 dalyje. Taip pat, kadangi, rengėjų teigimu, nėra (net preliminariai) žinoma, kokia lėšų suma gali būti surinkta, yra tikslinga dėl tikslaus lėšų panaudojimo pasisakyti atskiruose Vyriausybės nutarimuose.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime ir atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas bei šioje pažymoje teikiamas Ekonomikos politikos grupės pastabas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja